

Kranten zijn een vluchtig medium.

Welke plaats kennen zij toe aan de vluchtige kunst
van het theater, de dans, de opera?

Hoe motiveren zij de verschuiving

van podiumkritiek naar podiumverslaggeving?

Tom Michielsen sprak met

cultuurredacteurs,
hoofdredacteurs
en recensenten
van de meeste
Vlaamse kranten.

Voor sommigen klinkt het misschien wat vreemd, maar het is pas tijdens de jaren tachtig dat é lke Vlaamse krant werk heeft gemaakt van een uitgebouwde, zelfstandig gecoördineerde en gestructureerde cultuurredactie. Hoewel cultuurverslaggeving altijd al in de krant aanwezig was, en dan prioritair in de kwaliteits- of kaderkrant, bedoel ik met deze uitbouw het toekennen van een aparte plaats aan een ruime cultuurberichtgeving, van welke aard dan ook, d.m.v. afzonderlijke rubrieken, katernen en supplementen. Vrij bizarre rubrieken onder de hoofding *Cultuur en Wetenschap* of *Cultuur en Religie* ziet men nog nauwelijks. Het supplement *Café des Arts* (vroeger een aparte rubriek) in *De Morgen* ontstond in 1991 als aanvulling op de dagelijkse cultuurbladzijden. *Kiosk* in *De Standaard* is nog maar een jong kind, net zoals *De Achterkrant* in *Het Belang van Limburg*. Ook *Buitenbeen* in de meeste regionale edities van *Het Nieuwsblad* is pas in 1984 van de grond gekomen, en de rubriek *Cultuur & Lifestyle* prijkt nog maar sinds 1987 in haar nationale edities. *Gazet van Antwerpen* heeft sinds september '94 de uitkrant *Formule 7*, die volumineuzer is dan de voorganger *Wegwijs*. En ten slotte maakt nu ook *De Financieel Economische Tijd* plannen voor de uitbouw van een cultuurkatern met zowel aankondigingen als recensies.

Door het toekennen van meer ruimte aan cultuurberichtgeving, werd ook de podiumverslaggeving uit de enge context van het loutere recenseren gelicht, en creëerde men een aanvullend forum voor een ruimere journalistieke benadering. Maar nu lijkt deze evolutie vooral in het nadeel van recensies uit te vallen, en worden journalistieke bijdragen geprefereerd boven artistieke evaluaties. Sommigen spreken zelfs van een populariserende 'vershowing' van podiumkunsten, wat volgens Peter Jacobs (*Het Nieuwsblad*) niet meer dan normaal is: 'Vroeger deden alleen kwaliteitskranten aan cultuur. Sinds het einde van de jaren tachtig hebben alle kranten, tot en met

Het Laatste Nieuws, ingezien dat ze cultuur toch niet links konden laten liggen. Maar wat gebeurt er dan! Het zijn populaire kranten en die zoeken naar populaire invalshoeken. 'Populariseren' vind ik op zich een positieve term, hoewel ik tegen de excessen ben. Maar ik vind het wel een beetje oneerlijk van de anderen dat ze zeuren over die benaderingswijze. Wij schrijven niet voor hen, wij schrijven voor een ander soort lezer. Dat onderscheid tussen kranten moet men blijven inzien.'

Overleven en populariseren

Het profiel van een krant is inderdaad bepalend voor de ruimte, de vorm en de aard van de podiumberichtgeving. Dat profiel omvat de informatieve doelstellingen die gekoppeld worden aan de verwachtingshorizon van de lezer. In het streven van elke krant, uitzonderd de gespecialiseerde, naar zogenaamd 'informatieve compleetheid' moet ook de podiumberichtgeving een plaats krijgen. Maar binnen die 'informatieve compleetheid' worden er door elke krant bepaalde accenten of prioriteiten gelegd die wel eens drastisch kunnen verschuiven wanneer de overlevingskansen op het spel staan. Een krant in moeilijkheden is vaak de eerlijkste, en daar merk je wat de eerste verschuiving is wanneer men een lezerspubliek wanhopig probeert te behouden. De enige reddingsboei blijkt dan het populariseren van alle rubrieken te zijn.

Neem nu *Het Volk*. Volgens Stef Vancaeneghem, chef cultuurredactie, 'wil HV haar

overlevingskansen vergroten door nog sterker te evolueren naar een populaire familiekrant, met als pijlers: regio, sport, televisie en wat wij noemen 'populaire cultuur'. Maar wel met het doel een complete krant te blijven maken waarin theater en klassiek een vaste stek hebben.' Die populaire cultuur wordt in de rubriek *Magazine* vermengd met zogenaamd zwaardere cultuur. Maar het conflict tussen die twee definities is onhoudbaar, waardoor er gezocht moet worden naar invalshoeken die de harde brokken in de culturele fruitpap verzachten. Eureka! Bekende of semi-bekende Vlamingen zijn ideaal om de podiumkunsten aan bod te laten komen. Filip Decruynaere (nationaal recensent HV) verwoordt het als volgt: 'Er moet hoe dan ook minder theater en dans komen in tegenstelling tot enkele maanden geleden. We proberen wel wat te compenseren met meer aankondigende interviews, het liefst met mensen die ook bekend zijn van de televisie. Ik krijg carte blanche, maar ik moet zoeken hoe, wat en waar aan bod kan komen. Ik zou nog graag willen schrijven over Cie De Koe en De Parade, maar dat zal veel minder moeten zijn. Een Blauwe Maandag Cie is dan weer gemakkelijker door de televisiebekendheid van Jan Declair, Els Dottermans en Lucas van den Eynde.'

Met alle begrip voor de situatie van *Het Volk*, maar in dit verhaal lijken overleven en populariseren elkaar noodgedwongen te impliceren. Bekende Vlamingen: een wet voor de zwakke, de kracht van de sterkste? Het selectiecriterium om aan podiumkunsten aandacht te besteden heeft bijgevolg niet meer te maken met de intrinsieke waarde ervan, maar wel met de bekendheid en populariteit van individuen in een collectief. Herkenbaarheid voor een grote massa is bij de populaire kranten inderdaad een prioriteit die ook moet toegepast worden op de podiumkunsten. Deze ingesteldheid werkt het signaleren of bekendmaken van nieuwe gezelschappen en fenomenen ongetwijfeld tegen.